

Viite

-

ECOFIN -neuvosto 13.5.2025 ja Euroryhmän kokoukset 12.5.2025, Bryssel

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Riikka Purra.

Tiivistelmä

Maahantuotujen tavaroiden etämyyntiä ja tavaroiden maahantuontia koskevat alv-säännöt

Ecofin-neuvostossa on esillä lainsäädäntöehdotus maahantuotujen tavaroiden etämyynnistä ja maahantuonnin arvonlisäverosta. Ehdotuksen tavoitteena on lisätä nykyisin vapaaehtoisesti sovellettavan tuontijärjestelmän (IOSS-järjestelmä) käyttöä. Asia liittyy kahteen ehdotus-/säädöskokonaisuuteen: tullireformiin ja digiajan alv-pakettiin. Puheenjohtajavaltio Puolan tavoitteena on, että Ecofin-neuvosto saavuttaisi yleisnäkemyksen etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvästä ehdotuksesta, ja että tullireformiin läheisesti liittyvien alv-ehdotusten käsittelyä jatkettaisiin myöhemmin alv-työryhmässä. Suomen kannat komission ehdotuksiin on määriteltä eduskuntaselvityksissä U 103/2022 vp ja U 27/2023 vp. Suurin osa jäsenvaltioista, Suomi mukaan lukien, voi hyväksyä pj:n kompromissiehdotuksen.

Säästämis- ja sijoitusunioni

Komissio julkisti 19.3.2025 tiedonannon säästämis- ja sijoitusunionista (SIU). Tiedonannossa on kuvattu strategia, jolla komissio pyrkii toteuttamaan säästämis- ja sijoitusunionin EU:ssa. Ecofin-neuvosto käy asiasta näkemystenvaihdon komission esittelyn pohjalta. Samalla neuvosto jatkaa keskustelua kilpailukyystä, yksinkertaistamisesta ja liiketoimintaympäristön parantamisesta Euroopassa. Valtioneuvosto on määritellyt kantoja pääomamarkkinaunionin kehittämiseen eduskuntaselvityksessä E 44/2024 vp sekä säästämis- ja sijoitusunionia koskevaan tiedonantoon 2.5.2025 laaditussa eduskuntaselvityksessä E 34/2025 vp. Suomi edistää yhteisten eurooppalaisten ratkaisujen löytymistä pääomamarkkinoiden kehittämiseksi osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista. Valtioneuvosto muodostaa lopulliset kannat, kun komissio on antanut konkreettiset ehdotukset.

Eurooppalaista puolustusteollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuustoimivälineen perustaminen (SAFE-asetus)

Komissio antoi 19.3.2025 ehdotuksen neuvoston asetukseksi eurooppalaista puolustusteollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuustoimivälineen perustamisesta (SAFE-asetus), jonka myötä jäsenvaltioiden olisi mahdollista hakea 150 mrd. euron edestä lainoja yhteisesti priorisoitujen suorituskykyjen kehittämiseen. Lainat perustuisivat omien varjojen katon ja monivuotisen rahoituskehyskaton väliseen liikkumavaraan ja ne rahoitettaisiin EU:n lainanotolla. Ecofin-neuvoston on tarkoitus käydä asiasta politiikkakeskustelu. Valtioneuvosto on muodostanut SAFE-rahoitusvälinettä koskevia kantoja ReArm Europe -suunnitelmasta annetussa selvityksessä E 21/2025 vp ja SAFE-asetusta koskevassa kirjelmässä U 12/2025 vp. Valtioneuvosto tukee ehdotusta poikkeukselliseksi ja väliaikaiseksi SAFE-rahoitusvälineeksi. Valtioneuvosto korostaa ehdotetun välineen väliaikaista luonnetta ja rahoituksen kohdentamista kriittisimpiin suorituskykyalueisiin.

Muut asiat

Neuvosto käy näkemystenvaihdon Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutuksista. Esillä on myös G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.–24. huhtikuuta 2025 pidetyn kokouksen sekä IMF:n kevätkokousten seuranta. Talouden elpymisen asiakohdassa neuvoston on tarkoitus hyväksyä Alankomaiden, Espanjan, Portugalin ja Slovakian päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Lisäksi neuvosto saa tilannekatsauksen rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeista sekä lainsäädännön toimeenpanosta. Ecofin-neuvoston yhteydessä EU:n puheenjohtajakolmikko käy vuosittaisen taloudellisen vuoropuhelun alueellisten kumppanien kanssa.

Euroryhmä

Euroryhmän asialistalla on Euroopan vakausmekanismin kesäkuun vuosikokouksen valmistelu. Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa on esillä kansainvälisten kokousten seuranta ja tilannekatsaus digieuron valmistelusta. Pankkiunionikokoonpanossa esillä on EKP:n valvontaelimen puheenjohtajan 21. kuuleminen sekä raportti yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toiminnasta.

Asialista:

1. Asialistan hyväksyminen
2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasiat

3. **Direktiivi maahantuotujen tavaroiden etämyyntiä ja tavaroiden maahantuontia koskeviksi alv-säännöiksi** **s. 5**
= *Yleisnäkemys*
4. **Muut asiat**
Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin huomioiden nähtävissä oleva tarve vähentää sääntelytaakkaa
= *Puheenjohtaja ja komissio tiedottavat*

Ei-lainsäädäntöasiat

5. **Kilpailukyky, yksinkertaistaminen ja liiketoimintaympäristön parantaminen Euroopassa / Säästämis- ja sijoitusunioni** **s. 10**
= *Komission esittely / Näkemystenvaihto*
6. **Asetus eurooppalaista puolustusteollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuustoimivälineen perustamisesta (SAFE-asetus)** **s. 14**
= *Poliittinen yhteisymmärrys*
7. **Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset** **s. 19**
= *Näkemystenvaihto*
8. **G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.-24.4.2025 pidetyn kokouksen sekä IMF:n kevätkokousten seuranta** **s. 27**
= *Puheenjohtaja ja komissio tiedottavat / Näkemystenvaihto*
9. **Taloudellinen elpyminen Euroopassa**
Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset **s. 30**
= *Hyväksyminen*
10. **Muut asiat**
Rahoituspalvelualan lainsäädännön toimeenpanon tilanne
= *Komissio tiedottaa*

Maanantai 12.5.

- 14.30 Euroryhmä **s. 35**
16.30 Euroryhmän laajennettu kokoonpano **s. 36**

Tiistai 13.5.

- 8.30 Taloudellinen vuoropuhelu alueellisten kumppanien kanssa
10.00 Aamiainen
11.00 Ecofin-neuvosto

ECOFIN-neuvosto 13.5.2025, Bryssel; 3. Direktiivi maahantuotujen tavaroiden etämyyntiä ja tavaroiden maahantuontia koskeviksi alv-säännöiksi

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 13.5.2025

Eduskuntatunnus

U 27/2023 vp

U103/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemyks p j:n kompromissiehdotuksen pohjalta maahantuotujen tavaroiden etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvästä lainsäädäntöehdotuksesta. Asia liittyy kahteen ehdotus-/säädöskokonaisuuteen: tullireformiin ja digiajan alv-pakettiin.

Komissio antoi 17.5.2023 ehdotukset Euroopan unionin tulliliiton toiminnan uudistamiseksi (tullireformi). Ehdotuspakettiin sisältyi ehdotus neuvoston direktiiviksi arvonlisäverodirektiivin muuttamisesta COM(2023) 262. Lisäksi komissio antoi 8.12.2022 ehdotukset neuvoston direktiiviksi ja asetuksiksi COM(2022) 701, COM(2022) 703 ja COM(2022) 704, joilla nykyaikaistettaisiin arvonlisäverojärjestelmää siten, että arvonlisäverosäännöt soveltuisivat entistä paremmin liiketoimintaan digiaikana (digiajan alv-paketti). Digiajan alv-paketti hyväksyttiin Ecofin-neuvostossa 11.3.2025 ja säännökset on julkaistu EU:n virallisessa lehdessä 25.3.2025.

Unkarin pj-kaudella neuvoston alv-työryhmässä käsiteltiin yhtenä kokonaisuutena tullireformipakettiin sisältyviä alv-ehdotuksia sekä em. digiajan alv-paketista irrotettua etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvää ehdotusta, jolla pyritään lisäämään IOSS-tuontijärjestelmän käyttöä.

Puolan pj-kaudella jatkettiin em. ehdotusten käsittelyä. Puola esittää, että tämän ehdotuskokonaisuuden jatkokäsittely jaettaisiin kahteen osaan. Puolan mukaan tavaroiden etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvästä ehdotuksesta voitaisiin sopia ensin. Tämä ratkaisu voitaisiin tehdä riippumatta tullireformia koskevista neuvotteluista. Muut ehdotuskokonaisuuden osat liittyvät läheisesti tullireformiin, ja niiden käsittelyä voitaisiin jatkaa myöhemmin alv-työryhmässä ottaen huomioon tullireformia koskevien neuvottelujen eteneminen tullityöryhmässä. Puola ehdottaa, että Ecofin-neuvosto antaisi lausuman näiden ehdotusten jatkokäsittelystä.

Suurin osa jäsenvaltioista (ml. Suomi) tukee p j:n ehdotusta. Muutamalla jäsenvaltiolla on vielä ollut tarkasteluvarauma ja mm. on esitetty toive siitä, että maahantuotujen tavaroiden

etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvän ehdotuksen voimaantuloa lykättäisiin vuodella.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä pj:n kompromissiehdotuksen maahantuotujen tavaroiden etämyynnistä ja maahantuonnin arvonlisäverosta sekä ehdotetun lausuman. Suomen kannat komission alkuperäisiin ehdotuksiin on määritelty eduskunnalle toimitetuissa kirjelmissä U 103/2022 vp ja U 27/2023.

Suomen kantana on todettu kirjelmässä U 27/2023 (Unionin tullireformi) muun ohessa seuraavaa:

Valtioneuvosto pitää ehdotettua unionin tulliliiton kokonaisuudistusta ja tullitoiminnan ajantasaistamista yleisesti ottaen kannatettavana. Valtioneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että tullireformissa tavoitellaan myös tullimenettelyiden yksinkertaistamista ja hallinnollisen taakan keventämistä. Toimijoiden oikeusturvan kannalta on tärkeää, että niiden oikeudet ja velvollisuudet säädettäisiin selkeästi. Valtioneuvosto tukee ehdotuksen tavoitetta pienentää hallinnollista taakkaa vähentämällä verovelvollisten tarvetta rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi useassa jäsenvaltiossa. Valtioneuvosto katsoo, että jäsenvaltioille tulisi turvata riittävän pitkä aika asetuksen täytäntöönpanon edellyttämien kansallisten tietojärjestelmien sopeuttamisen sekä kansallisten säädösmuutosten toteuttamiseen ja voimaansaattamiseen.

Suomen kantana on todettu kirjelmässä U 103/2022 vp (digiajan alv) muun ohella seuraavaa:

Valtioneuvosto tukee ehdotusten tavoitetta nykyaikaistaa arvonlisäverojärjestelmää siten, että arvonlisäverosäännöt soveltuvat entistä paremmin liiketoimintaan digiaikana. Tavoite hyödyntää digitaalitekniologioiden tarjoamia mahdollisuuksia veropetosten torjunnassa on kannatettava. Valtioneuvosto pitää tärkeänä myös tavoitetta yksinkertaistaa arvonlisäverojärjestelmää ja vähentää yritysten hallinnollisia kustannuksia. Valtioneuvosto tukee ehdotusten tavoitetta parantaa arvonlisäverotietojen saamista verovalvonnan käyttöön ja siten varmistaa arvonlisäverolainsäädännön oikea soveltaminen ja torjua arvonlisäveropetoksia. Lisäksi se tukee tavoitetta vähentää hallinnollista taakkaa vähentämällä verovelvollisten tarvetta rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi useassa jäsenvaltiossa. Ehdotusten yksityiskohtia ja niistä verovelvollisille ja Verohallinnolle aiheutuvia kustannuksia on kuitenkin vielä tarpeen selvittää tarkemmin. Valtioneuvosto katsoo myös, että siirtymäaikojen tulee olla riittävän pitkät sujuvan käyttöönoton takaamiseksi.

Pääasiallinen sisältö

Tavaroiden etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvä ehdotus (yleisnäkemys)

Osana digiajan alv-pakettia komissio oli ehdottanut, että nykyisin vapaaehtoisesti sovellettavan tuontijärjestelmän (IOSS-järjestelmä) käyttö olisi pakollista alustalle, joka maahantuo ja etämyy tavaroita EU:n ulkopuolelta kuluttajille EU:n alueelle. Etämyynnilä tarkoitetaan tavarantoimitusta kuljetettuna yksityishenkilöille tai heihin rinnastettaville ostajille. Osa jäsenvaltioista ei kannattanut komission ehdotusta IOSS-järjestelmän pakollisuudesta. Belgia esitti pj-kaudellaan ehdotuksen vaihtoehtoisesta tavaroiden etämyyntistä ja maahantuonnista koskevasta mallista. Belgia antoi digiajan alv-paketista kompromissiehdotuksen, josta oli poistettu IOSS-järjestelmän pakollisuuteen liittyvät ehdotukset.

Tavaroiden etämyyntiä ja maahantuontia koskevassa pj-maa Puolan kompromissiehdotuksessa esitetään Belgian mallin pohjalta, että maahantuotujen vähäarvoisten tavaroiden etämyynissä myyjä olisi jatkossa velvollinen suorittamaan arvonlisäveron maahantuonnista ja etämyynistä siinä EU-maassa, johon tavara kuljetetaan (kulutusjäsenvaltio). Vähäarvoisilla tavaroilla tarkoitetaan tavaralähetystyksiä, joiden arvon on enintään 150 euroa. Tavarantoimittaja veloittaisi kulutusjäsenvaltiossa sovellettavan verokannan mukaisen arvonlisäveron ostajalta tavarantoimittajan myyntihinnassa.

Ehdotuksen tavoitteena on lisätä IOSS-järjestelmän käyttöä. IOSS-järjestelmää käytettäessä myyjäyrittäjä rekisteröityy järjestelmän käyttäjäksi yhdessä EU-maassa, jonka kautta ilmoitetaan etämyynnit kuluttajille kaikkiin muihin EU-maihin. Rekisteröintivaltio tilittää verot edelleen kaikkiin kulutusjäsenvaltioihin. Tavarantoimittajan maahantuonti puolestaan vapautetaan verosta, kun myyjäyrittäjä käyttää IOSS-järjestelmää ja maahantuonnin yhteydessä on ilmoitettu myyjän voimassa oleva IOSS-tunnus. Ehdotus kannustaisi etämyyjäitä käyttämään IOSS-järjestelmää, sillä muussa tapauksessa myyjä joutuisi alv-rekisteröitymään erikseen jokaiseen jäsenvaltioon, johon sillä on etämyyntiä.

Ehdotuksen mukaan EU-maiden verotulojen turvaamiseksi EU:n ulkopuolelle sijoittautuneiden myyjäyrittäjien, jotka eivät käytä IOSS-järjestelmää, olisi nimettävä veroedustaja kaikkiin jäsenvaltioihin, joissa myyjäyrittäjällä on maahantuontia/etämyyntiä. Veroedustaja vastaisi maahantuontituihin tavaroihin liittyvistä alv-velvoitteista. Veroedustajaa ei kuitenkaan tarvitsisi nimetä silloin kun EU tai kulutusjäsenvaltio on solminut myyjäyrittäjän sijoittautumisvaltion kanssa sopimuksen keskinäisestä avunannosta. Jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus säätää, että myös jokin muu taho, kuten esimerkiksi välillinen tulliedustaja, olisi yhteisvastuussa maahantuonnin arvonlisäverosta.

Mikäli myyjäyrittäjä, veroedustaja tai muu verosta vastuussa oleva taho ei ole suorittanut maahantuonnin arvonlisäveroa, tavaralähetystä ei lähtökohtaisesti luovutettaisi vapaaseen liikkeeseen. Sen välttämiseksi, että tavarantoimittajan ostanut kuluttaja joutuisi kärsimään verosta vastuussa olevan tahon laiminlyönnistä, jäsenvaltiot voisivat sallia, että kuluttaja voi halutessaan maksaa maahantuonnin arvonlisäveron ja saada näin tavarantoimittajan haltuunsa. Tätä optiota hyödyntävän jäsenvaltion tulisi säätää sovellettavista ehdoista ja menettelyistä siten, että ehdotuksen tavoite siirtää verovastuuta myyjäyrittäjälle ja kannustaa myyjäitä IOSS-järjestelmän käyttöön ei vaarantu.

Tavaroiden etämyyntiä ja maahantuontia koskevan ehdotuksen myötä luovutettaisiin nykyisin käytössä olevasta tuonnin erityisjärjestelyksi kutsutusta yksinkertaistuksesta. Tuonnin erityisjärjestelyssä vastaanottajan puolesta tavarat tullille esittävä taho, esimerkiksi kuljetusliike, voi ilmoittaa ja maksaa arvonlisäveron vastaanottajan puolesta yksinkertaistetun menettelyn mukaisesti. Koska tavoitteena on siirtää verovastuuta myyjälle, tuonnin erityisjärjestelystä tulisi luopua.

Ehdotetut muutokset tulisivat voimaan 1.7.2028.

Tullireformiin liittyvät alv-ehdotukset (lausuma jatkokäsittelystä)

Tullireformin arvonlisäverotusta koskevilla ehdotuksilla edistetään tavoitetta yhdestä yhteisestä alv-rekisteröinnistä EU:ssa ja pyritään vähentämään EU:n ulkopuolelta maahantuotavien, yli 150 euron arvoisten tavaralähetysten etämyynin verotuksesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Tullireformi yhdenmukaistaisi sähköistä kaupankäyntiä koskevia tullin ja arvonlisäverosääntöjä.

Komissio ehdotti, että sähköisen kaupan alv-paketin yhteydessä heinäkuussa 2021 käyttöön otettujen arvonlisäverotusta yksinkertaistavien menettelyjen soveltamisalaa laajennettaisiin. Tullijärjestelmää koskevien muutosehdotusten myötä luovuttaisiin maahantuotavia tavaralahetyksiä koskevasta 150 euron rajasta, joka on rajoittanut muun muassa IOSS-järjestelmän käyttöä sekä alustoihin sovellettavan erityisen verovelvollisuuden soveltamisalaa. Komissio ehdotti, että IOSS-järjestelmää voitaisiin jatkossa soveltaa maahantuotavien tavaroiden etämyyntiin riippumatta lähetykseen sisältyvien tavaroiden arvosta. Vastaavasti alustojen erityistä verovelvollisuutta sovellettaisiin maahantuotavien tavaroiden etämyyntiin riippumatta lähetykseen sisältyvien tavaroiden arvosta.

Lisäksi on ehdotettu sitä, että IOSS-järjestelmää voitaisiin käyttää myös silloin, kun maahantuotu tavara lähetetään kuluttajalle EU:n alueella sijaitsevasta tullivarastosta. Etämyynnin määritelmää ehdotetaan siten muutettavaksi niin, että se kattaisi myös tavaralahetykset tullivarastoista. Tällä hetkellä IOSS-järjestelmää voi käyttää vain silloin, kun tavara toimitetaan EU:n ulkopuolelta suoraan kuluttajalle yksittäisenä lähetyksenä. Ehdotuksen mukaan olisi perusteltua luoda yhtäläiset toimintaedellytykset näille kahdelle toimintamallille laajentamalla IOSS-järjestelmän soveltamisalaa myös tullivarastoista lähetettäviin tavaroihin.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Arvonlisäverodirektiiviä 2006/112/EY koskeva ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 113 artiklaan. Ehdotuksen hyväksyminen edellyttää jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Mikäli Ecofin-neuvostossa saavutetaan yleisnäkemyks, Euroopan parlamenttia on kuultava ehdotuksesta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU9-jaosto (verotus) kirjallinen menettely 20.–21.6.2023
EU9-jaosto (verotus) kirjallinen menettely 9.–11.1.2023
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 7.-8.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotuksen toimeenpano edellyttäisi kansallisia lainsäädäntötoimia. Direktiivin säännökset olisi täytäntöön pantava arvonlisäverotusta koskevaan lainsäädäntöön.

Direktiiviehdotus ei sisällä Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

Taloudelliset vaikutukset

Tavaroiden etämyyntiin ja maahantuonnin arvonlisäveroon liittyvän ehdotuksen voidaan arvioida lisäävän IOSS-järjestelmän käyttöä. Ehdotuksella pyritään vastaamaan entistä paremmin nopeasti kasvavan sähköisen kaupan haasteisiin ja varmistamaan, että myyjät noudattavat alv-velvoitteita. IOSS-järjestelmää käytettäessä arvonlisävero kerätään suoraan kuluttajalta jo ostohetkellä eikä vasta tavarin saapuessa EU:n alueelle. Mikäli

IOSS-järjestelmää käytettäisiin vielä nykyistäkin laajemmin, tämä yksinkertaistaisi arvonlisäveron maksamista ja helpottaisi viranomaisten hallinnollista taakkaa. Toisaalta myyjäyrytysten ja viranomaisten hallinnollinen taakka voisi kasvaa, mikäli myyjäyrytys ei käytä IOSS-järjestelmää ja joutuisi jatkossa alv-rekisteröitymään jokaiseen EU-maahan, johon sillä on etämyyntiä.

IOSS-järjestelmän soveltamisalan laajentaminen auttaisi vähentämään alv-rekisteröinneistä ja niiden valvonnasta aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia. Ehdotetut muutokset vähentäisivät maahantuotavien yli 150 euron arvoisten tavaralähetysten etämyyntien tarvetta alv-rekisteröityä useaan jäsenvaltioon ja pienentäisivät yrityksille ja verohallinnoille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Komissio ei ole arvioinut ehdotusten taloudellisia tai muita vaikutuksia jäsenvaltioittain. Kansallisista vaikutuksista ei ole mahdollista antaa tässä vaiheessa tarkkaa euromääräistä arviota. Vaikutusarviota pyritään tarkentamaan kansallisen jatkovalmistelun aikana.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Muistio 8233/25
Puheenjohtajan kompromissiehdotus 8234/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, erityisasiantuntija Pauliina Pitkänen, p. 02955 30395,
pauliina.pitkanen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/792/2023
EU/1533/2022
EU/8/2025

Liitteet -

Viite -

ECOFIN-neuvosto 13.5.2025, Bryssel; 5. Kilpailukyky, yksinkertaistaminen ja liiketoimintaympäristön parantaminen Euroopassa

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden (ECOFIN) neuvosto 13.5.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto jatkaa keskusteluita kilpailukyvystä, yksinkertaistamisesta ja liiketoimintaympäristön parantamisesta Euroopassa. Tällä kertaa esillä on säästämis- ja sijoitusunioni (SIU). Komissio esittelee tiedonantonsa aiheesta, jonka jälkeen siitä vaihdetaan näkemyksiä.

Suomen kanta

Pääomamarkkinaunionin kehittämisestä annetussa selvityksessä E 44/2024 vp on muodostettu muun muassa seuraavat kannat:

Suomi pitää erittäin tärkeänä Euroopan laajuisen pääomamarkkinaunionin kehittämistä ja kannattaa pääomamarkkinaunionin loppuunsaattamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Suomi korostaa, että pääomamarkkinaunionia syventävien politiikkatoimien lähtökohtana tulee olla pääoman vapaa liikkuvuus, terveen kilpailun mahdollistaminen, riskien läpinäkyvyyden lisääminen ja niiden tehokas hinnoittelu, kustannustehokkuus sekä sijoittajien tasapuolinen kohtelu. Suomi suhtautuu myönteisesti tavoitteeseen keventää sääntelyä ja vähentää byrokratiaa. Samalla tulisi kuitenkin varmistaa, etteivät rahoitusjärjestelmän riskit merkittävästi kasvaisi, ja että riskit päätyisivät niiden toimijoiden kannettavaksi, joiden riskinkantokyky sallii sen.

Valtioneuvosto on määritellyt kantoja säästämis- ja sijoitusunioniin eduskuntaselvityksessä E 34/205 vp. Siinä vahvistetaan ja täydennetään aiemmin esitettyjä kantoja pääomamarkkinoiden kehittämiseen sekä viitataan myös ReArm Europe -suunnitelmasta annetussa selvityksessä E 21/2025 vp muodostettuihin kantoihin seuraavasti:

Suomi edistää yhteisten eurooppalaisten ratkaisujen löytymistä pääomamarkkinoiden kehittämiseksi osana strategisen kilpailukyvyn vahvistamista.

Suomi korostaa, että säästämis- ja sijoittamisunionin toteuttamisessa painopiste tulee olla toimenpiteissä, joilla aidosti kehitetään EU:n laajuisen pääomamarkkinoiden kehittämistä

nykyisen pankkikeskeisen rahoitusjärjestelmän rinnalla. EU:n kilpailukyvyyn kannalta on tärkeää varmistaa rahoitusjärjestelmän vahva häiriönsietokyky ja sääntelyn ennakoitavuus, erityisesti ottaen huomioon globaalin talouden epävarmuustekijät.

Suomi pitää tarkoituksenmukaisena, että tiedonantoon sisältyy sekä Euroopan laajuisia toimia, kuten sääntelyn tarkistamista arvopaperistamisesta, valvonnasta ja EuVECA – rahastoista, että kansalliseen harkintaan jätettäviä toimia, kuten säästämis- ja sijoitustuotteet tai -tilit ja niiden kannustimet sekä talousosaamisen edistäminen.

Suomi korostaa myös yksityisen rahoituksen saatavuuden vahvistamisen tärkeyttä puolustussektorilla.

Valtioneuvosto on määritellyt kantoja komission tiedonantoon lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta eduskuntaselvityksessä E 23/2025 vp, jossa on todettu muun muassa seuraavasti:

Suomi pitää tärkeänä, että sääntelyn yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano on nostettu komission kauden painopisteeksi.

Etenkin sisämarkkinasääntelyn osalta ensisijaisena lähtökohtana on mahdollisimman yhtenäisesti sovellettava EU:n laajuinen sääntely, jolla korvataan jäsenvaltiokohtainen sääntely. Täten luodaan yhtenäinen sääntely-ympäristö jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden yrityksillekin. Paremman sääntelyn toimet tulee suhteuttaa EU-sääntelyn ensisijaisten tavoitteiden toteuttamiseen.

Valtioneuvosto tarkentaa kantojaan säästämis- ja sijoitusunioniin liittyviin toimiin komission annettua niistä varsinaiset ehdotukset.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkisti 19.3.2025 tiedonannon säästämis- ja sijoitusunionista.

Komission tiedonannossa on kuvattu strategia, jolla komissio pyrkii toteuttamaan säästämis- ja sijoitusunionin EU:ssa (jäljempänä SIU). Strategian avulla edistettäisiin kansalaisten varallisuutta ja EU:n taloudellista kilpailukykyä nopeasti muuttuvassa kansainvälisessä ympäristössä. SIU kattaisi sekä pääomamarkkinaunionin että pankkiunionin.

Komissio perustelee SIU:n tarpeellisuutta nykyisessä tilanteessa ilmastonmuutoksella, teknologian kehityksellä ja geopolitiittisilla yhteyksillä. SIU:n avulla kanavoitaisiin rahoitusta tuottaviin ja strategisesti tärkeisiin investointeihin ja tarjottaisiin enemmän ja laajempi valikoima sijoitusmahdollisuuksia kansalaisille ja yrityksille.

Komission mukaan EU ei monista vahvuuksistaan huolimatta ole pystynyt toimimaan sen potentiaaliin nähden odotetulla tasolla. SIU:n pitäisi voida valjastaa EU:n taloudellinen potentiaali käyttöön sekä EU:n että kansallisella tasolla. Komission mukaan SIU:n rakentaminen on sekä EU:n ja sen instituutioiden, että jäsenvaltioiden vastuulla.

Komissio on tiedonannossa ryhmitellyt ehdotetut politiikkatoimet neljään osaan: A. kansalaiset ja säästöt, B. sijoitukset ja rahoitus, C. integraatio ja skaalautuvuus ja D. tehokas ja harmonisoitu valvonta. Ensi vaiheessa komissio tulee antamaan lainsäädäntöehdotuksen arvopaperistamisesta vuoden 2025 toisella kvartaalilla sekä luomaan markkinaosapuolille kanavan, jota kautta voidaan raportoida sisämarkkinoiden esteistä. Ecofin-neuvoston kokouksessa komissio kertonee tulevista toimista SIU:n kehittämiseksi. Komissio on käynnistänyt 15.4.2025 julkisen kuulemisen SIU:n eri osa-alueista.

Valtioneuvosto on antanut kesällä 2024 selvityksen pääomamarkkinaunionin kehittämisestä (E 44/2024 vp). Komission tiedonannosta keväällä 2025 on valmistunut E-selvitys 2.5.2025.

E-kirjeissä otetaan alustavasti kantaa komission suunnitelmiin, joskin lopulliset kannat vahvistuvat vasta, kun komissio antaa konkreettiset lainsäädäntöehdotukset tai ehdotukset muista toimista.

SIU-tiedonannossa komissio esittää arvopaperistamisen sääntelykehikon yksinkertaistamista. Tällaisia toimia voisivat olla sijoittajien due diligence -vaatimuksien keventäminen ja helpotukset liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuteen.

Komissio antoi 11.2.2025 tiedonannon ”Yksinkertaisemmin ja nopeammin toimiva EU: tiedonanto lainsäädännön täytäntöönpanosta ja yksinkertaistamisesta”. Komission tiedonannossa esitetään vuosille 2024–2029 sääntelyn täytäntöönpanon ja yksinkertaistamisen ohjelma, jolla luodaan vauras, vähähiilinen ja häiriönsietokykyinen EU. Tiedonannossa tuodaan esille, miten komissio aikoo seuraavan viiden vuoden aikana edistää EU-säädösten täytäntöönpanoa käytännössä sekä vähentää hallinnollista taakkaa ja yksinkertaistaa EU:n sääntöjä. Tiedonanto sisältää tavoitteita ja välineitä, joiden avulla voidaan keventää sääntelytaakkaa, parantaa kilpailukykyä ja resilienssiä sekä parantaa kansalaisten ja yritysten tilannetta nopeasti ja mielekkäällä tavalla. Sääntely- ja toimintakulttuurin muutos kattaa koko komission. Valtioneuvosto on valmistellut tiedonnanoista selvityksen eduskunnalle (E 23/2025vp).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 7.-8.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan komission annettua varsinaiset ehdotukset.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

SIU-tiedonanto: COM(2025) 124 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/ RMO lainsäädäntöneuvos Paula Kirppu, p. +358 295 530 552

VM/ RMO neuvotteleva virkamies Milla Kouri, p. +358 295 530 056

VM/RMO neuvotteleva virkamies Nina Santaharju, p. +358 295 530 320

etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/541/2025

EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 13.5.2025, Bryssel; 6. Asetus eurooppalaista puolustusteollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuuustoimivälineen perustamisesta (SAFE-asetus)

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 13.5.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

E 21/2025 vp

U 12/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa on tarkoitus käydä politiikkakeskustelu asetusehdotuksesta eurooppalaista puolustus-teollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuuustoimivälineen perustamisesta (SAFE-asetus).

Asiasta on keskusteltu Coreper-kokouksissa 26.3.2025 ja puheenjohtajamaan kompromissiehdotuksista 2.4.2025, 9.4.2025, 29.4.2025 ja 7.5.2025.

Suomen kanta

Valtioneuvosto on muodostanut SAFE-rahoitusvälinettä koskevia kantoja ReArm Europe -suunnitelmasta annetussa selvityksessä E 21/2025 vp ja SAFE-asetusta koskevassa kirjelmässä U 12/2025 vp muun muassa seuraavasti:

Valtioneuvosto tukee ehdotusta poikkeukselliseksi ja väliaikaiseksi SAFE-rahoitusvälineeksi. Valtioneuvosto korostaa ehdotetun välineen väliaikaista luonnetta ja rahoituksen kohdentamista kriittisimpiin suorituskykyalueisiin.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n turvallisuuksitilanteen heikkeneminen vuoden 2025 alusta on SEUT 122 artiklan tarkoittama poikkeuksellinen tapahtuma, johon jäsenvaltio ei voi vaikuttaa. Valtioneuvosto korostaa perustettavan rahoitusvälineen väliaikaista luonnetta ja sen nykyistä selkeämpää kirjaamista asetustekstiin.

Valtioneuvosto pitää keskeisenä, että ehdotus antaisi Ukrainalle erityisen aseman ja Ukrainalle mahdollistettaisiin osallistuminen yhteishankintoihin. Valtioneuvosto tukee ehdotettua kolmansien maiden mahdollisuutta osallistua yhteishankintoihin välineen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi.

Valtioneuvosto pitää puolustusinvestointien tukemista keskeisenä tekijänä Euroopan puolustuksen vahvistamisessa. Euroopan puolustusteknologisen ja teollisen pohjan vahvistaminen on tältä osin keskeistä. Tavoitteena tulee olla kriittisten suorituskykyjen tuotantokapasiteetin nostaminen, jota voidaan osaltaan tukea välineestä tuettavilla yhteishankinnoilla vahvistaen samalla yritysten pitkän aikavälin tilausnäköä.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että välineen rahoitusta voitaisiin käyttää yhteishankintoihin suoraan liittyvään teolliseen infrastruktuuriin, mukaan lukien tuotantokapasiteettiin. Valtioneuvosto tunnistaa rahoitusvälineen mahdollisen lisäarvon Suomen puolustusteollisuudelle. Välillisenä tavoitteena on, että välinettä hyödyntämällä voitaisiin luoda lisätilauksia Suomen puolustusteollisuudelle yhteishankintojen kautta.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että SAFE-välineen rahoitukseen sovelletaan mahdollisimman vahvaa ja vähintäänkin vastaavaa ehdollisuutta, mukaan lukien oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen kytkeytyvä ehdollisuus, kuin muuhunkin EU-rahoitukseen. Valtioneuvosto katsoo, että kukin jäsenvaltio vastaa välineestä ottamiensa lainojen hallintokuluista itse.

Pääasiallinen sisältö

Komissio on antanut 19.3.2025 ehdotuksen (COM(2025) 122 final) neuvoston asetukseksi eurooppalaista puolustusteollisuutta vahvistavan Euroopan turvallisuustoimivälineen perustamisesta, jäljempänä SAFE-asetus. Ehdotuksen taustalla on heikentynyt turvallisuustilanne, joka on vuoden 2025 alussa muuttunut vielä heikommaksi Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan voimistuttua. Komissio näkee, että ulkoisen uhan takia EU:n jäsenvaltioiden tulee nopeasti kasvattaa investointeja puolustusteollisuuteen varmistaakseen puolustuksensa entistä itsenäisemmin.

Ehdotus on osa komission 4.3.2025 julkaisemaa ReArm Europe -suunnitelmaa, jonka tavoitteena on vauhdittaa Euroopan aseistautumista kasvattamalla puolustusmenoja unionin laajuisesti. ReArm Europe -suunnitelma koostuu viidestä pilarista eli uudesta SAFE-asetuksesta 150 miljardin euron lainojen antamiseksi jäsenvaltioille puolustusinvestointien vauhdittamiseksi, EU:n finanssipoliittisten sääntöjen joustoista, EU-budjetin käytöstä puolustusinvestointeihin, Euroopan investointipankin rahoitusmahdollisuuksien laajentamisesta ja yksityisen pääoman käyttömahdollisuuksien helpottamisesta. SAFE-asetuksen myötä jäsenvaltioiden olisi mahdollista hakea 150 mrd. euron edestä lainoja yhteisesti priorisoitujen suorituskykyjen kehittämiseen. Tavoitteena olisi tehdä yhteishankintoja rahoituksen tehokkaamman käytön varmistamiseksi sekä kasvattaa puolustusteollisuuden ennakointikykyä parantamalla tilausnäköä. Ennakkorahoitusta voisi saada 15 % haetuista lainoista ja niitä olisi mahdollista saada kiireellisesti jo vuoden 2025 aikana.

Lainat perustuisivat EU-budjettiin ja ne rahoitettaisiin EU:n lainanotolla. Lainananto- ja lainanottoimet perustuisivat EU:n rahoituskehityksen menojen enimmäismäärän ja EU:n tulopuolen eli omien varojen enimmäismäärän väliin jäävään liikkumavaraan. Lainojen maturiteetti olisi enimmillään 45 vuotta ja sisältäisi 10 vuoden lyhennysvapaan.

SAFE-asetuksen piirissä määritellään enimmäismäärä lainoja, jonka kukin jäsenvaltio voisi hakea. Välineessä ei käytetä jäsenvaltiokohtaisia allokaatioita, vaan jäsenvaltiot voivat hakea niitä kysynnän mukaan lähettämällä komissiolle puolustusteollisuuden investointisuunnitelman kuuden kuukauden sisällä välineen toimeenpanosta. Suunnitelmaan tulisi sisällyttää kuvaukset aktiviteeteista, kustannuksista ja toimenpiteistä, joihin lainaa haetaan, sekä hankittavat puolustusteollisuuden tuotteet ja soveltuvissa kohdin Ukrainan osallistuminen toimiin. Hankintojen keskittämiseksi niihin tulisi osallistua vähintään kaksi jäsenvaltiota tai vaihtoehtoisesti jäsenvaltio ja Ukraina tai jokin ETA:n EFTA-jäsenvaltio.

Poikkeuksena asetuksen voimassaolon ensimmäisen 12 kuukauden aikana jäsenvaltiot voivat myös hakea lainaa kansallisille hankinnoille, sillä ehdolla, että hankinnat ovat avoimia muiden jäsenvaltioiden liittymiselle myöhemmässä vaiheessa. Jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että vähintään 65 % lopputuotteen komponenttien kustannuksista kohdistuu EU-, ETA:n EFTA-alueelle tai Ukrainaan.

Neuvoston puheenjohtaja on edistänyt SAFE-asetusehdotuksen käsittelyä nopeassa aikataulussa. Puheenjohtaja on myös esittänyt asetusehdotuksen osalta kompromissiehdotuksia. Näissä on mm. lisätty välineestä rahoitettaviin suorituskykyihin ensimmäiseen kategoriaan maataistelukyky ja 'liikkeen estäminen' sekä toiseen kategoriaan merenpinnan ja merenalaisen taistelun valmiudet. Lisäksi asetusehdotukseen on esitetty neuvoston aseman vahvistamista välineen toimeenpanossa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Lainsäädäntöehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 122 artikla.

SEUT 122 artiklan 1 kohta määrittelee tilanteen, jossa neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä taloudellisen tilanteen kannalta aiheellisista toimenpiteistä. Artiklan 2 kohdassa annetaan neuvostolle mahdollisuus myöntää jäsenvaltiolle unionin taloudellista apua, jos poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ovat aiheuttaneet tuolle jäsenvaltiolle vaikeuksia tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa sille suuria vaikeuksia.

Komissio perustelee oikeusperustan valintaa sillä, että unionin turvallisuustilanteen vakava heikkeneminen vuoden 2025 alusta on äkillinen ja poikkeuksellinen tapahtuma, jolla on valtava ja mahdollisesti häiriöitä aiheuttava vaikutus unionin ja sen jäsenvaltioiden puolustus- ja turvallisuusetujen kannalta välttämättömien puolustustuotteiden toimituksiin, mikä todennäköisesti vaikuttaa vakavasti jäsenvaltioiden julkiseen talouteen ja vaatii yhteisiä toimia.

Komissio perustelee oikeusperustan valintaa siten, että SEUT 122 artikla on asianmukainen oikeusperusta kriisiin tai poikkeukselliseen tapahtumaan liittyvälle rahoitusavulle, eikä sitä ole rajoitettu rahoitusalan tai rahoitusvakauden luonteisiin kriiseihin. Neuvostolla on laaja harkintavalta sen arvioimiseksi, onko kyseiseen välineeseen turvauduttava hätätilanteessa. Aiemmin se on käyttänyt tätä säännöstä rahoitustuen antamiseen jäsenvaltioille, joiden julkiset menot ovat kasvaneet äkillisesti ja poikkeuksellisesti (ks. esimerkiksi SURE-väline, U 12/2020 vp). Vastaavasti neuvostolla on nykyisessä poikkeuksellisessa turvallisuustilanteessa oikeus vedota tähän säännökseen antaakseen rahoitustukea SAFE-välineen kautta jäsenvaltioille, jotka tarvitsevat kiireellisiä ja mittavia investointeja EU:n puolustustuotantovalmiuksiin yhteishankintojen kautta ja siten parantaakseen sotilaallisia voimavarojaan.

Ehdotuksen säädös annetaan asetuksen muodossa, koska tarkoituksena on luoda uusi erityinen ja väliaikainen säädös, jonka on oltava kaikilta osiltaan velvoittava ja jota sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Asetuksen muotoa on käytetty kaikissa SEUT 122 artiklan nojalla annetuissa säädöksissä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lainsäädäntöehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 122 artikla, jonka mukaan neuvosto päättää ehdotuksen

hyväksymisestä yksin määränemmistöllä. Euroopan parlamentti pidetään asiasta informoituna.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 7.-8.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetusehdotus olisi toteutuessaan suoraan sovellettavaa oikeutta, eikä siitä aiheutuisi suoria muutostarpeita kotimaiseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

EU:n talousarvio

Euroopan turvallisuustoimiväline toteutettaisiin enintään 150 miljardin euron lainajärjestelyinä, jossa unioni myöntäisi lainoja jäsenvaltioille ehdotuksen mukaisesti toimiin. Lainajärjestely olisi monivuotista rahoituskehystä koskevan asetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukainen. Takauksena käytettäisiin saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan sekä neuvoston päätöksen 2020/2053 mukaista omien varojen liikkumavaraa eli omien varojen enimmäismäärän ja EU:n rahoituskehyksen menojen enimmäismäärän väliin jäävää liikkumavaraa. EU:n omien varojen katon ja rahoituskehyksen menokaton välistä liikkumavaraa tarvitaan sen turvaamiseksi, että unioni pystyy kaikissa tilanteissa kattamaan toiminnastaan syntyvät vastuut. Omien varojen 10-vuotuinen maksukatto säättää enimmäismäärän, jonka puitteissa jäsenvaltiot voisivat joutua asettamaan omia varoja komission käyttöön. Jos yksittäinen jäsenvaltio jättäisi lainasopimukseen liittyvät velvoitteensa hoitamatta, komissio kattaisi puuttuvan osuuden viimesijassa muilta jäsenvaltioilta jäsenvaltioiden bruttokansantulo-osuuden (BKTL-osuus) mukaisesti omien varojen katon ja maksukaton välisen liikkumavaran puitteissa. Suomen BKTL-osuus on vuonna 2025 noin 1,6 prosenttia. Tämä osuus voisi tilapäisesti ylittyä, mutta osuudet tasattaisiin myöhemmässä vaiheessa.

Ehdotuksen toimeenpanoon sisältyy komission hallintomenoja vuosille 2025–2027 noin 19,4 miljoonalla eurolla. Komission mukaan hallintomenojen tarve voitaisiin kuitenkin rahoittaa kokonaan uudelleenkohdentamalla määrärahoja monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 7 (hallinto) sisällä.

Kansallinen talousarvio

Suomella on mahdollisuus hakea välineestä lainaa. Vaikutuksia selvitetään neuvotteluiden edetessä. Puolustusvoimilla on merkittäviä hankintatarpeita tulevinä vuosina, painottuen maavoimien kaluston uusimiseen.

Välittömät kansalliset budjettivaikutukset rajoittuisivat hallinnollisiin menoihin, joita jäsenvaltiolle seuraa suunnitelman laatimisesta, toimenpiteiden toteuttamisesta sekä valvonnasta ja raportoinnista. Pidemmällä aikavälillä on huomioitava myös nostettujen lainojen korot ja takaisinmaksu. Jäsenvaltiot voisivat saada ennakkorahoitusta 15 % haetuista lainoista ja sitä olisi mahdollista saada kiireellisesti jo vuoden 2025 aikana. Välineen väliaikaisen luonteen takia lainat olisi haettava komissiolta viimeistään 31.12.2030.

Ehdotuksen mukaan välineen hyödyntäminen olisi vapaaehtoista jäsenvaltioille, ja jäsenvaltiot maksaisivat itse lainansa takaisin kuluineen. Suomen laskennallinen enimmäisvastuu välineen 150 miljardin euron kokonaissummasta olisi noin 2,4 miljardia euroa. Suomen vastuu realisoituisi ainoastaan siinä tapauksessa, että välineestä lainaa ottanut jäsenvaltio laiminlöisi lainasopimukseensa liittyviä velvoitteitaan.

Ehdotuksessa esitetystä arvonlisäverovapaudesta aiheutuvia mahdollisia tulonmenetyksiä selvitetään neuvottelujen edetessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Council Presidency - Proposal for a COUNCIL REGULATION establishing the Security Action for Europe (SAFE) through the reinforcement of European defence industry instrument: - Revised Presidency compromise proposal (29.4.2025 / 7593/2/25 REV 3)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS finanssineuvos Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386
 VM/EUS finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522
 etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/528/2025
 EU/8/2025

25.4.2025

ECOFIN-neuvosto 13.5.2025, Bryssel; 7. Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 13.5.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa on säännöllisesti keskusteltu Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Komissio antaa tilannekatsauksen Ukrainan taloudellisesta tilanteesta ja tukitoimien toimeenpanosta talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 13.5.2025.

Suomen kanta

Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023 vp ja UTPJ 12/2024). Valtioneuvosto sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Suomen kantoja liittyen Ukrainan tukivälineeseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 vp. ja U 36/2023 vp., Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin selvityksissä UTPJ 59/2022 vp. ja UTPJ 2/2024 vp. sekä UTPJ 17/2024 vp., Venäjän pysäytettyihin varoihin selvityksissä UTP 54/2023 vp. ja UTP 12/2024 vp., Ukrainan rahoitukseen tulevaan MFF-kehykseen liittyen selvityksessä E 31/2024 vp., lainayhteistyömekanismiin ja MFA-lainaan selvityksessä E 56/2024 vp. sekä pakoteregimin muuttamiseen UTP-jatkokirjeessä UTPJ 31/2024.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa (UTPJ 2/2024 vp).

Suomi pitää tärkeänä pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (UTPJ 2/2024 vp.) Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille. (E 31/2024 vp) Suomi pitää tärkeänä EU:n sotilaallisen tuen vahvistamista Ukrainalle. (UTP 7/2025 vp)

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvausperusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta (UJ 47/2023 vp. / U 87/2022 vp.).

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuuvollisuuden varmistamiseksi Venäjän hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista. Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa ja G7:ssä löydetään ratkaisu Venäjän jäädytettyjen varojen hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisella tavalla. Suomi edistää aktiivisesti asian jatkotyöstöä niin EU:n kuin muidenkin kansainvälisten kumppanien kanssa. (VNS 3/2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisten tuottojen käyttö

G7-maat saavuttivat kesäkuussa 2024 sovun 50 miljardin dollarin ERA-aloitteesta (*Extraordinary Revenue Acceleration*) Ukrainan tukemiseksi. Maat sopivat antavansa ERA-aloitteen puitteissa Ukrainalle lainamuotoista tukea, joka maksettaisiin takaisin Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuotoilla. Tätä varten EU perusti Ukrainan lainoja koskevan 45 miljardin euron (noin 50 miljardia dollaria) yhteistyömekanismin (*Ukraine Loan Cooperation Mechanism*), jonka kautta pysäytettyjen varojen tuottoja kanavoitaisiin ERA-aloitteen mukaisten lainojen lyhennyksiin ja kuluihin lainapääoman suhteessa. Pysäytettyjen varojen tuottoja käytetään lainojen takaisinmaksuun, kunnes Venäjältä saadaan korvauksia sen Ukrainalle aiheuttamista tuhoista. Yhteistyömekanismia koskeva asetusta tuli voimaan 29.10.2024.

EU:n noin 18 miljardin euron (noin 20 miljardia dollaria) lainaosuuden lisäksi ERA-aloitteen puitteissa lainoja Ukrainalle tarjoavat USA, Kanada, Britannia ja Japani yhteensä noin 30 miljardilla dollarilla (noin 27 miljardia euroa). Bidenin hallinnon myöntämä USA:n lainaosuus oli noin 20 miljardia dollaria ja se on siirretty Maailmanpankin rauhanväliseen erillisrahastoon, mistä se kanavoidaan Ukrainalle. Britannia ja Kanada ovat Yhdysvaltojen tavoin jo aloittaneet lainaerien maksatukset, Japanin kanssa neuvottelut ovat vielä kesken.

EU saavutti lokakuussa sovun Ukrainalle myönnettävästä makrotaloudellisesta rahoitusavusta (Macro-Financial Assistance, MFA), joka muodostaa EU:n osuuden ERA-aloitteesta. MFA-laina täydentää Ukrainalle vuonna 2025 annettavaa rahoitustuen kokonaisuutta. MFA-laina rahoitetaan EU:n lainanotolla eikä se vaadi erillisiä jäsenmaiden takauksia. Yhdysvaltojen odotettua suurempi rahoitussitoumus pienensi EU:n osuutta 18,1 miljardiin euroon 35 miljardin euron alkuperäisestä enimmäismäärästä. EU:n MFA-lainamuotoinen tuki maksetaan Ukrainalle vuoden 2025 aikana ja sen maksatukset ovat edenneet suunnitellusti. Lainaeriä maksetaan Ukrainalle 1 miljardin euron kuukausittaisissa erissä ennen joulukuulle suunniteltua suurempaa noin 6 miljardin euron kertaerää. Maksatusaikataulua ja -suunnitelmaa voidaan kuitenkin normaaliin tapaan muuttaa milloin tahansa, jos Ukrainan rahoitustarpeet muuttuvat.

Ukrainan rahoitustarpeet on tämän vuoden osalta turvattu ja tämän vuoden lainaerien avulla Ukraina kykenee rakentamaan hieman puskureita ensi vuodelle. Vuoden 2026 rahoitusvajaksi on arvioitu noin 23,2 miljardia dollaria.

Venäjän vastaisten sektoripakotteiden jatkamisesta kuudella kuukaudella sovittiin 27.1.2025.

Pakotteet

Toistaiseksi viimeisin 16. pakotepaketti Venäjän epävakauttaviin toimiin vastaamiseksi hyväksyttiin 24.2.2025.

Uudessa pakotepakettissa jatkettiin Venäjän sotatoimiin osallistuneiden tai niitä tukeneiden henkilöiden lisäämistä pakotelistalle. Tässä joukossa on Venäjän sotilaiden ja miehityshallinnon edustajien lisäksi mm. informaatio- ja mielipidevaikuttajia sekä Venäjän hallitusta tukevia tai siitä hyötyviä liike-elämän vaikuttajia. Henkilö- ja yhteisöpakotteissa otetaan käyttöön myös uusi pakotelistauskriteeri, joka mahdollistaa varjolaivaston taustalla olevien tahojen, jotka ovat esimerkiksi osallistuneet aluksiin liittyviin rahoitusjärjestelyihin, listaamisen pakotteiden piiriin. Pakotelistalle lisättiin myös venäläisiä alueellisia pankkeja.

Pakotteiden piiriin lisätään uusia aluksia Venäjän varjolaivastosta (nyt listalla yhteensä 153 alusta) ja uutena toimenpiteenä liiketoimintakiellot tiettyjen Venäjän satamien ja lentokenttien kanssa. Pakettiin kuuluu myös uusia tuonti- ja vientikielloja. Näistä ehkä merkittävin on käsittelemättömän alumiinin tuontikielto vuoden siirtymäajalla. Venäläisen raakaöljyn ja venäläisten öljytuotteiden väliaikaisvarastointi kielletään unionissa riippumatta öljyn ostohinnasta ja kyseisten tuotteiden lopullisesta määränpäästä. Raakaöljyn hintakattoon ei tullut muutoksia.

Pakotteiden toimeenpano

Tulli valvoo EU:n Venäjälle määrittämiä pakotteita tiukasti ja panostaa siihen, että pakotteet toimivat mahdollisimman vaikuttavasti. Tulli on nostanut aktiivisesti keskusteluun pakotteisiin liittyviä ilmiöitä sekä tukenut työnsä kautta kansallisia toimijoita, kuten ulkoministeriötä ja kansainvälisellä tasolla ulkomaisia sidosryhmiä.

Tulli on tavaraliikenteen pakotesektorissa valvonnan ja rikostorjunnan päävastuullinen kansallinen viranomainen, joka vastaa tiedustelu- ja analyysitoiminnasta. Lisäksi Tulli vastaa käytännössä oman toimintasektorinsa rikostutkinnasta. Tulli on pakotevalvonnassa havainnut yli 30 000 poikkeamaa tavaraliikenteessä, tehnyt yli 3 900 kohdennettua tarkastusta ja aloittanut noin 900 eritasoista esitutkintaa pakotteiden rikkomisesta.

Suomen Tulli, yhdessä Baltian maiden ja Puolan viranomaisten kanssa allekirjoittivat 9.5.2024 Vilnassa sopimuksen alueellisen tullisektoriin kuuluvan pakotevalvonnan yhdenmukaisuuden ja tietojenvaihdon vahvistamiseksi (*Agreement on regional approach to ensure uniform customs controls and information exchange for implementation of the EU restrictive measures*). Yhteiseen toimintaan on liittynyt myös Kroatia. Sopimuksessa on painotettu yhteneväisen pakotevalvonnan vahvistamista, tietojenvaihdon merkitystä sekä koordinoituja toimenpiteitä epäloogisiin kuljetusreitteihin puuttumisen osalta. Sopimuksen kautta on tiivistetty olennaisesti yhteistyötä EU:n ulkorajavaltioiden kesken ja samalla on luotu aktiivisin toimin standardia yhtenäiselle pakotevalvonnalle koko EU:n tasolla. Toiminnalle on saatu tuki myös EU komissiosta.

Neuvoston tulliliittotyöryhmän korkean tason kokouksessa 23.1.2025, jossa olivat edustettuina myös jäsenmaiden tullihallintojen pääjohtajat, Liettua esitteli sanotun pakotevalvontasopimuksen soveltamista ja kutsui muidenkin jäsenmaiden tullihallintoja liittymään siihen. Keskustelu pakotevalvonnan EU-tasoisesta koordinaatiosta ja soveltamisesta yhtenäisyydestä on saanut taas viime kuukausina, erityisesti Puolan puheenjohtajakauden ansiosta, uutta virtaa. Viimeksi aiheesta on keskusteltu EU:n tullipääjohtajien korkean tason seminaarissa Puolan Krakovassa 8.-9.4.2025. Tässä

yhteydessä myös Tanska liittyi mukaan edellä mainittuun alueelliseen sopimusjärjestelyyn uutena valtiona.

Ukrainan tukiväline

Neuvosto hyväksyi 14.5.2024 täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksyttiin komission myönteinen arvio Ukraina-suunnitelmasta. Hyväksymisen jälkeen voitiin edetä Ukrainan tukivälineen maksatuksiin. Suunnitelman toimeenpano on komission arvion mukaan edennyt pääasiallisesti suunnitellun mukaisesti. Ukraina-tukivälineen kautta on maksettu 20 mrd. euroa, 9 mrd. lisää vuoden loppuun mennessä.

Ukrainan tukivälineen pilariin II kuuluvan Ukrainan investointikehyksen (UIF) alla allekirjoitettiin ensimmäiset sopimukset kumppanipankkien kanssa houkuttelemaan lisää yksityisen sektorin investointeja Ukrainaan. UIF:n toimeenpano etenee. UIF:n puitteissa avattiin ensimmäinen avoin haku lokakuussa 2024 ja haku jatkuu syksyllä 2025. Lisäksi alkukeväästä avattiin haku pk-yrityksien tukemiseen suunnattu haku.

Euroopan rauhanrahasto

EU päätti maaliskuussa 2024 perustaa Ukrainan avustusrahaston (UAF) Euroopan rauhanrahaston (EPF) yhteyteen ja korottaa rauhanrahaston rahoituskattoa 5 mrd. eurolla, joka varataan Ukrainalle. Samansuuruisia vuotuisia korotuksia voitaisiin jatkaa aina vuoteen 2027 saakka neuvoston poliittisella ohjauksella, eli yhteensä 20 mrd. euroa. Euroopan rauhanrahaston EPF:n kautta annettava tuki Ukrainalle on jumiutunut, pääasiassa Unkarin vastustuksen vuoksi.

Pysäytettyjen varojen tuotoista UAF/EPF:lle ohjattavat varat eivät kuulu EPF:n tavallisen palautus/korvausmekanismin piiriin, vaan ne menevät suoraan aseelliseen tukeen. Pysäytetyistä varoista kertyviä tuottoja, joita on neuvoston 21.5.2024 päätöksen mukaan ohjattu EPF:n kautta 90 % (pääöstä on sittemmin muutettu siten, että prosentti jatkossa on 5 %) on tehty päätös 1,4 mrd. euron osalta. Toinen erä eli n. 2 mrd. euroa on tulossa keväällä 2025 käyttöön. Suomi on monen muun maan lisäksi ilmoittanut halukkuutensa olla toimeenpanijamaa toisessa erässä.

IMF:n tukiohjelma ja Ukrainan rahoitustarpeet

IMF:n Ukrainan tukiohjelman (*Extended Fund Facility Arrangement for Ukraine*, EFF) seitsemäs väliarvio vahvistettiin 31.3.2025. Seitsemäs maksuerä oli 0,4 mrd. Yhdysvaltain dollaria (USD) ja se kanavoidaan Ukrainalle budjettitukena. IMF:n ohjelmasta on tämän erän jälkeen maksettu 10,1 mrd. USD (kokonaisuus 48 kk ja 15,5 mrd. USD hyväksytty 31.3.2023). Ohjelmalla tuetaan Ukrainan talouden elpymistä, hallinnon ja instituutioiden vahvistamista sekä pyritään edistämään kasvua ja tuetaan Ukrainan jälleenrakennuksen sekä EU-jäsenyyden tavoitteita.

IMF:n arvion mukaan Ukrainan talous pysynyt resilientinä, vaikkakin kasvu on hidastunut, ja ohjelma etenee hyvin huolimatta haastavista olosuhteista. Valtaosa ohjelman tavoitteista on saavutettu. Alustavat toimet tupakan valmisteveron säätämisestä on tehty ja lain säätäminen korkeasta hallinto-oikeudesta (*High Administrative Court*) toteutui viiveellä. Tupakkaveron säätäminen on yksi osa liittyen kansalliseen tulostrategiaan (*National Revenue Strategy*). Strategian nopeampi implementointi ml. vero- ja tullilaitosten modernisointi, veronkierron vähentäminen ja lainsäädännön harmonisointi EU-standardien mukaiseksi ovat kaikki kriittisiä talouden erityisesti tärkeimpien menokohteiden kattamiseksi. Samoin julkisten investointien hallintakehikon parantaminen, keskipitkän aikavälin budjettisuunnittelu ja fiskaaliriskien parempi hallinta tukevat kasvua, investointeja ja julkisen talouden kestävyttä.

Ukraina jatkaa velkojen uudelleenjärjestelyyn liittyvän strategian valmistelua, neuvottelut ulkoisten kaupallisten saatavien, ml. BKT-optioiden (*GDP warrants*), velkojen kanssa käynnissä. Sopimuksen saaminen IMF-ohjelman velkakestävyysstandardien mukaisesti on tärkeää finanssiriskien vähentämiseksi ja toisaalta tuomaan väljyyttä kriittisten menojen kattamisen suhteen.

Korruptionvastaisen toiminnan ja hallinnon uudistusten tulee jatkua. Lisää ponnisteluja tarvitaan samanaikaisesti: mm. uuden johtajan nimittäminen Economic Security Bureau'hun, Kansallisesta korruptionvastaisesta toimistosta tehtävän tarkastuksen valmistuminen, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen kehysten vahvistaminen sekä rikosprosessilain parantaminen.

IMF-ohjelman seitsemännessä väliarviossa sovittiin myös uusista kriteereistä mm. julkisten investointien hallinnan parantamiseksi, ja joidenkin vanhojen aikatauluja mukautettiin huomioiden Ukrainan kapasiteetin rajoitteet. Ukrainan viranomaiset pyysivät IMF:n maksatusten uudelleenjakotusta, jotta ne tukisivat paremmin Ukrainan maksutasetta muuttamatta kuitenkaan ohjelman kokoa.

Ukrainan talouden näkymät ovat yhä poikkeuksellisen epävarmat ja ulkoisen tuen tarpeet suuret. IMF:llä ja Ukrainalla on haastavasta tilanteesta huolimatta yhteinen käsitys politiikkatoimista sekä vaadittavista uudistuksista, joilla turvataan makrotalouden vakautta sodan yhä jatkuessa. Täysimääräiset, oikea-aikaiset ja ennakoitavissa olevat ulkoisen tuen maksatukset, ml. ERA-lainat, sekä velkakestävyuden huomioiminen, ovat välttämättömiä edellytyksiä IMF:n ohjelman suhteen. Kansainvälisten tukijoiden keskinäinen koordinaatio on tärkeää Ukrainalle, jotta se pystyisi panostamaan hallitummin tarvittaviin uudistuksiin. Ukrainan tulee kyetä jatkamaan uudistusten tekoa vaikeasta tilanteesta huolimatta. Talouden suunnittelussa on huomioitava erityisesti rahoituksen mahdolliset haasteet, rajoitteet ja viiveet. Samalla on pyrittävä turvaamaan maan velkakestävyys ja kehittämään kotimaista tulopohjaa, erityisesti verotusta.

Talouteen ja sen toimivuuteen liittyen olisi tärkeää, että Ukraina pystyisi pitämään yllä puskuria kriittisten menojen varalle. Verokannon tehostamisella ja verolainsäädännön uudistuksilla on pyritty tukemaan myös tätä. Sodan yhä jatkuessa tulee samalla myös uusia rahoitustarpeita ja näihin liittyen niin Ukrainan oma vahva sitoutuminen ja toimet, kuin myös kansainvälinen tuki on kriittistä. Venäjän iskut Ukrainan energiainfrastruktuuriin on yhä yksi välittömimmistä riskeistä Ukrainan taloudelle. Positiivisemmat ”riskit” sen sijaan ovat rauhan saavuttaminen, turvatakuut sekä onnistuneet reformit ja investoinnit. Kilpailukyvyyn kasvattaminen ja yksityisen sektorin kehittäminen turvaavat myös Ukrainan tulevaisuutta. Ukrainan suurimpana taloudellisena haasteena ovat varojen riittävyys ja tähän liittyen kansainvälisen tuen maksatusten epävarmuudet, sekä sodan pitkittyessä myös tarpeiden kasvaminen, tällä hetkellä erityisesti puolustuksen ja energiasektorin (kaksi kolmasosaa Ukrainan energiajärjestelmästä on joko vaurioitunut, tuhottu tai vallattu) tarpeet. Ukrainan budjetista tällä hetkellä noin 26 % (n. 54 mrd. USD) menee puolustusmenoihin. Ukrainan on kyettävä mobilisoimaan merkittävästi lisärahaa sen budjettitarpeisiin kuin myös pidemmän aikavälin elpymis- ja jälleenrakennusprioriteetteihin. IMF arvioi Ukrainan rahoitussektorin olevan vakaa ja likvidi, mutta korkean riskin takia sitä tulee seurata. Arvopaperimarkkinoiden valvojan institutionaalinen heikkous tulee myös ratkaista. Tulevaisuudessa myös Ukrainan pääomamarkkinoiden rakennetta tulee parantaa, jotta maan on mahdollista saada ulkomaista pääomaa jälleenrakennuksen tarpeisiin.

Ukrainan keskuspankin viimeaikaiset toimet rahapolitiikan kiristämiseksi ovat olleet tarkoituksenmukaisia, ja keskuspankin tulee olla jatkossakin valmiina mahdollisiin

tarvittaviin toimiin, mikäli inflaatio-odotukset heikkenevät. Myös suurempi valuuttakurssin jousto auttaa talouden resilienssin vahvistamisessa samalla kuin se turvaa reservejä.

Ukrainan tämän vuoden ulkoinen rahoitustarve on noin 38 mrd. USD (IMF; Ukrainan oma arvio ollut noin miljardin enemmän), joka on katettu valtaosin ulkoisella tuella, mutta myös Ukrainan omilla toimilla, mm. hryvniaa devalvoimalla. Ukrainalla on myös jonkin verran puskureita ensi vuoden ja / tai mahdollisille uusille tämän vuoden tarpeille. Ensi vuoden ulkoiseksi rahoitustarpeeksi arvioidaan 23,3 mrd. USD (IMF) ja vuoden 2027 ensimmäisen neljänneksi 3,3 mrd. USD sillä oletuksella, että sota loppuu viimeistään ensi vuonna.

Maailmanpankin, komission ja YK:n uusin arvio Ukrainan jälleenrakennuksen kustannuksista on 524 mrd. USD kokonaisuudessaan seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ukrainan oma arvio jälleenrakennuksen kustannuksista on ollut noin 1000 mrd. USD. Yksityisen sektorin investoinnit ja osallistuminen on tärkeää Ukrainan talouden elpymiselle ja jälleenrakennuksen tukemiselle.

Suomi on tukenut Ukrainaa Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan jälkeen n. 3,7 mrd. eurolla, josta valtaosa, 2,7 mrd., on puolustusmateriaalia.

Ukrainan talous

Vuoden 2022 kokonaistuotannon romahduksen jälkeisen toipumisen vaikutus on hiipunut. Vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä Ukrainan talous supistui 0,1 prosenttia suhteessa vuodentakaiseen. Alkuvuoden kasvun vuoksi koko vuoden BKT:n kasvu oli kuitenkin 2,9 %. Vuonna 2024 kasvu hidastui sotatilanteen heikkenemisen, sähköpulan ja heikon sadon vuoksi. Taloutta tukivat kuitenkin vahva kotimainen kysyntä, elvyttävä finanssipolitiikka, yritysten sopeutumiskyky sekä Ukrainan keskuspankin (NBU) toimet makrotalouden vakauden turvaamiseksi. On syytä muistaa, että Ukrainan BKT supistui vuonna 2022 28,8 % edellisvuodesta, kun taas vuonna 2023 se kasvoi 5,5 %.

Näkymät kuluvalle vuodelle ovat haastavat. Kokonaistuotannon kasvuun vaikuttaa ennen kaikkea se, mitä sodan, jälleenrakentamisen tai ulkomaisen taloudellisen avun suhteen tapahtuu. Ennusteissa odotetaan ulkomaisen tuen jatkuvan nykyisellä tasolla. IMF ja Maailmanpankki ennustavat kummatkin 2 prosentin kasvua kuluvalle vuodelle. NBU:n ennuste on 3,1 %. Alustava tieto ensimmäisen neljänneksen kasvuksi on kuitenkin vain 0,5 % vuodentakaisesta. Odotuksena oleva parempi sato kuin viime vuonna, sähköpulan väheneminen, suuret puolustustilaukset, jälleenrakennusinvestoinnit ja vahva kulutus tukevat talouden elpymistä. BKT:n kasvua rajoittavat kuitenkin työvoimapula, kaasuinfrastruktuurin vauriot ja ulkoisen kysynnän heikkeneminen maailmanlaajuisen kauppajännitteiden keskellä.

Julkinen talous on yhä suurimmalta osin riippuvainen kansainvälisestä tuesta. IMF:n mukaan valtion velkasuhde nousee tänä vuonna 110 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon. Sodan alkaessa velkasuhde oli vielä alle 50 %.

Inflaatiota on kiihdyttänyt erityisesti viime vuoden heikko sato ja yritysten kasvaneet tuotantokustannukset (energia ja työ). Inflaatio-odotusten katsotaan olevan kuitenkin hyvin ankkuroitu (IMF). NBU on joutunut aloittamaan uudestaan koronnostot, mutta odottaa inflaation hidastuvan vuoden loppuun mennessä yksinumeroiseksi ja palaavan 5 prosentin tavoitteeseen vuoden 2026 lopulla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 7.-8.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Ukrainan lainayhteistyömekanismilla ja MFA-lainalla ei ole suoria, välittömiä kansallisia budjettivaikutuksia. Jos Ukrainan takaisinmaksuissa ilmenisi pitkäkestoisia ongelmia, kattaisi EU viime kädessä rahoitusavun takaisinmaksuun liittyvät vastuut. Tällöin jäsenvaltiot vastaisivat EU-budjetin kautta lainan takaisinmaksusta sen hetkisten maksuosuuksiensa mukaisesti. Suomen suhteellinen maksuosuus EU-budjettiin on vuonna 2024 noin 1,69 prosenttia. Suomen laskennallinen enimmäisvastuu Ukrainalle annettavasta enintään 18,1 miljardin euron lainasta olisi noin 305 miljoonaa euroa. Tätä luottoriskiä voitaisiin kuitenkin hallita osittain myös monipuolistetulla varainhankinnalla.

Monivuotisen rahoituskehityksen välitarkistuksesta 1.2.2024 saavutetun sovun yhteydessä Ukrainan tukivälineen suuruudeksi määriteltiin 50 miljardia euroa käypinä hintoina. Tuki koostuu avustuksista (17 miljardia euroa) ja lainoista (33 miljardia euroa). Suomen maksuosuus Ukrainan tukivälineen 17 miljardin euron avustusmuotoisesta tuesta on arviolta 276 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Suomen ensisijainen vastuu 33 miljardin euron lainamuotoisesta rahoitustuesta on noin 535 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla. Ukrainan tukivälineen kautta tuetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita, keskipitkän aikavälin jälleenrakentamista ja Ukrainan EU-lähentymiseen liittyviä uudistuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR finanssineuvos Jouni Sinivuori, + 358 295 530 463
 VM/EUS finanssineuvos Laura Vartia, +358 295 530 228
 VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 295 530 206
 VM/KVR erityisasiantuntija Outi Jurkkola, + 358 295 530 479
 VM/BO budjettineuvos Johanna von Knorring-Rosenlew, + 358 295 530 232
 VM/KO finanssiasiantuntija Auri Lassi, +358 295 530 387
 VM/KO neuvotteleva virkamies Jussi Huopaniemi, +358 295 530 257
 VM/VO hallitusneuvos Ismo Mäenpää, +358 295 530 231
 VM/EUS neuvotteleva virkamies Soila Järvenpää, + 358 295 530 161

etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/318/2025

EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 13.5.2025, Bryssel; 8. G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.-24.4.2025 pidetyn kokouksen sekä IMF:n kevätkokousten seuranta

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 13.5.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtaja ja komissio informoivat G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 23.–24.4.2025 pidetystä kokouksesta sekä IMF:n kevätkokouksista Washingtonissa, DC:ssä.

Suomen kanta

Suomi ottaa katsaukset tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtaja ja komissio informoivat Washingtonissa 23.-24.4.2025 pidetystä Etelä-Afrikan puheenjohtajuuskauden toisesta G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksesta sekä IMF:n kevätkokouksista Washingtonissa, DC:ssä.

G20 -kokous

G20-kokous ei antanut yhteistä julkilausumaa tälläkään kertaa. Puheenjohtajan yhteenvedon mukaan kokous kävi rakentavia keskusteluja globaalista makrotaloudesta ja rahoitusvakaudesta, kansainvälisestä rahoitusarkkitehtuurista ja Afrikkaan liittyvistä prioriteeteista.

Osallistujat keskustelivat kansainvälisen kaupan kehityksestä, mukaan lukien lisääntynyt epävarmuus, hitaampi kasvu, vähentyneet investoinnit, pienentynyt finanssipoliittinen liikkumavara, kasvavat velkatasot ja rahoitusmarkkinoiden turbulenssi. Laaja yksimielisyys vallitsi G20:n keskeisestä roolista vakauden ja strategisen suunnan edistämisessä. Monet korostivat tarvetta vahvistaa G20:n sitoutumista monenvälisyyteen ja sääntöihin perustuvaan maailmanlaajuiseen kauppajärjestelmään sekä lisätä yhteistyön palauttamispyrkimyksiä.

Kansainvälisen rahoitusarkkitehtuurin keskustelu keskittyi G20:n tiekartan toteuttamiseen ”Suurempien, parempien ja tehokkaampien monenvälisten kehityspankkien (MDB)” osalta. Kehitysrahoituksen osalta jäsenet tukivat aloitteita edistää yhdistettyä rahoitusta ja yksityisen pääoman mobilisointia. He sopivat myös vahvistavansa monenvälistä yhteistyötä velkaantuneisuuden ja likviditeettihaasteiden käsittelemiseksi sekä edistääkseen velkojen läpinäkyvyyttä. Laaja tuki ilmaistiin myös Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin velkajärjestelyjen käsikirjan julkaisulle.

Lopuksi Afrikan kasvun ja kehityksen esteitä koskevassa keskustelussa tärkeänä pidettiin työtä instituutioiden vahvistamiseksi, makrotaloudellisten haavoittuvuuksien hallintaa, infrastruktuurin kehittämistä ja pääomakustannusten alentamista. Jäsenet hyväksyivät puheenjohtajan ehdottaman työohjelman, jonka tarkoituksena on tunnistaa ja esittää rätätöitä poliittikkaratkaisuja edellä mainittuihin esteisiin.

G20-maiden valtiovarainministerit ja keskuspankkien pääjohtajat kokoontuvat seuraavan kerran Durbanissa, Etelä-Afrikassa, heinäkuussa 2025.

IMF:n ja Maailmanpankin kevätkokoukset

Myös IMF:n ja Maailmanpankin kevätkokousviikkoa leimasivat maailmantalouden ja geopolittisen tilanteen näkymien lisääntyneeseen epävarmuuteen liittyvät keskustelut. Kevätkokousviikolla saatiin positiivisia indikaatioita Yhdysvaltojen sitoutuneisuudesta niin IMF:ään kuin Maailmanpankkiin.

Suomen tärkeimpinä painotuksina kokouksissa oli tuen osoittaminen Ukrainalle sekä tuki niin Maailmanpankkiryhmän kuin IMF:n vaikuttavuudelle ja Maailmanpankkiryhmän työagendalle kasvun ja kehityksen edellytyksenä. Suomi korosti myös monenkeskistä yhteistyötä, jota Maailmanpankkiryhmä ja IMF edustavat, globaalien haasteiden ratkaisemiseksi.

IMF:n kokousten tunnelmaa määrittä maailmantalouden epävarmuus, joka on kasvanut erityisesti talous- ja geopolitiikan osalta. Yhdysvaltojen uuden hallinnon aggressiivinen kauppapolitiikka lisää protektionismia ja epävarmuutta niin reaalityaloudessa kuin rahoitusmarkkinoilla. Geopolittinen tilanne ei näytä lientymisen merkkejä ja multilateralismin toimintaedellytykset ovat kaventuneet.

Kevätkokousten puheenvuoroissa korostuivat tariffien negatiiviset vaikutukset, epävarmuuden lisääntyminen ja sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen arvo. Tarve maailmantalouden epätasapainojen ratkaisemiselle ja mahdolliset toteutustavat jakoivat mielipiteitä. Tunnelma kevätkokouksissa oli kokonaisuudessaan tavanomaista huolestuneempi.

Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (IMFC) puheenjohtajamaa Saudi-Arabian suurista ponnisteluista huolimatta yhteisestä julkilausumasta ei päästy sopuun, ja julkilausuman sijaan päädyttiin julkaisemaan IMFC-puheenjohtajan lausunto.

Kevätkokousviikolla järjestettiin myös Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen Kehityskomitean kokous, jonka aiheena oli yksityisen sektorin kehittäminen ja työpaikkojen luominen kehittyvissä maissa (*Jobs – Path to Prosperity*; otsikko muuttui vielä hieman ennen kokouksia aiemmasta *Prioritizing the Private Sector, Powering Jobs*). Työpaikkojen luominen oli aiheena hyvin ajankohtainen, sillä työ on kriittistä kehitykselle ja kasvuille, samalla kehitykselle ja kasvuille kriittistä on työpaikat. Aiheeseen liittyy osaltaan myös toinen runsaasti esille noussut aihe, energia ja sen saannin turvaaminen, jotka osaltaan edesauttavat kehitystä.

Maailmanpankin pääjohtaja Banga korosti puheenvuorossaan, että muutoksia aiempiin toimintatapoihin tarvitaan, jotta Pankki on ajanhermoilla ja nopeampi, yksinkertaisempi ja vaikuttavampi toiminnassaan. Pankki jatkaa uudistusten tekoa ja turhien prosessien karsimista sekä olennaisten prosessien terävöittämistä.

Kehityskomiteassa ei myöskään päästy yksimielisyyteen kokouksen jälkeen annettavasta julkilausumasta ja Kehityskomitean puheenjohtaja antoi kokouksen jälkeen puheenjohtajan lausunnon, joka ilmentää kehityskomitean jäsenten kantoja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 7.-8.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Näillä valmisteluilla pyritään myötävaikuttamaan taloudellisen toimeliaisuuden edellytyksiin; niillä ei kuitenkaan ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EKT, finanssineuvos Sari Sontag, p.+ 358 295 30181
VM/EKT, finanssineuvos Minna Nikitin p. +358 295 30490
VM/EKT, erityisasiantuntija Outi Jurkkola, p. +358 295 30479
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/266/2025
EU/8/2025

ECOFIN-neuvosto 13.5.2025, Bryssel; 9. Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 13.5.2025, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa hyväksytään Alankomaiden, Espanjan, Portugalin ja Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset.

Suomen kanta

Elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ratkaisu, eikä järjestely toimi ennakkotapauksena. Suomi ei hyväksy vastaavan järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Valtiovarainministeriön arvion perusteella voidaan katsoa Alankomaiden, Espanjan Portugalin ja Slovakian päivitettyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täyttävän RRF-asetuksen vaatimukset valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin.

Pääasiallinen sisältö

Tilannekatsaus

Elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) on tähän mennessä jaettu rahoitusta 199,4 mrd. euroa avustuksina, joka on jonkin verran yli puolet kaikista tukivälineen avustuksista ja 108,7 mrd. euroa lainoina, joka on hieman yli kolmasosa kaikista haetuista lainoista.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin (ETT) julkaisi 3.4.2025 erityiskertomuksen 13/2025: Elpymis- ja palautumistukivälineen tuki digitaaliseen siirtymään EU:n jäsenvaltioissa – Digitaalisiin tarpeisiin ei kyetä keskittymään strategisesti.

Erityiskertomuksessa ETT totesi, että jotkin jäsenvaltiot eivät asettaneet etusijalle niiden keskeisiin digitaalisiin tarpeisiin kohdentuvaa EU-rahoitusta. Lisäksi RRF:n yleiset indikaattorit eivät vastaa hyvin EU:n digitaalistrategian indikaattoreita, mikä rajoittaa niiden mahdollisuuksia mitata RRF:n todellista vaikutusta digitaaliseen siirtymään. Tarkastajat suosittelevat, että sellaisten tulevien rahoitusohjelmien yhteydessä, joihin liittyy digitaalisia tavoitteita, asetettaisiin selkeä vaatimus puuttua keskeisiin yksilöityihin digitaalisiin tarpeisiin. Olisi myös vaadittava, että toimilla on EU:n digitaalipolitiikan tavoitteita vastaavat tulosindikaattorit.

Alankomaiden elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Alankomaat toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 21.3.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 16.4.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 5,4 mrd. euroa, joka koostuu kokonaan avustuksista.

Alankomaiden suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Alankomaat ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 17 toimenpiteen osalta. Lisäksi päivityksen yhteydessä korjataan kirjoitusvirhe, joka vaikutti neljään välitavoitteeseen ja yhteen toimenpiteeseen.

Alankomaat on esittänyt, että yksi toimenpide ei ole enää saavutettavissa johtuen vähäisestä kysynnästä merituulivoimakapasiteetin rakentamisen osalta. Neljän toimenpiteen osalta alkuperäiset tavoitteet voidaan saavuttaa vain osittain tai alkuperäistä aikataulua hitaammin ja kahdentoista toimenpiteen osalta on havaittu parempia vaihtoehtoja tavoitteiden saavuttamiseen, joista neljässä perusteena on hallinnollisen taakan vähentäminen.

Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Espanja toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 21.3.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 11.4.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 163,0 mrd. euroa, josta 80 mrd. euroa on avustuksia ja 83 mrd. euroa lainoja.

Espanjan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Espanja ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 12 toimenpiteen osalta.

Espanja on esittänyt, että yksi toimenpide ei ole enää saavutettavissa alkuperäisessä aikataulussa suurista tulvista johtuen, joten se on pyytänyt tavoitteen siirtämistä myöhemmäksi. Yhdentoista toimenpiteen osalta Espanja on havainnut hallinnolliselta taakalta kevyempiä toteuttamisvaihtoehtoja. Näitä ovat esimerkiksi julkisen hallinnon ja koulutuksen digitalisaatiohankkeet, TKI-projektien investoinnit sekä pitkäaikaishoidon investoinnit.

Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Portugali toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 1.2.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 11.4.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 22,2 mrd. euroa, josta 16,3 mrd. euroa on avustuksia ja 5,9 mrd. euroa lainoja.

Portugalin suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Portugali ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 108 toimenpiteen osalta. Lisäksi päivityksen yhteydessä korjataan 5 kirjoitusvirhettä.

Portugali on esittänyt, että yksi toimenpide ei ole enää saavutettavissa johtuen tarjouskilpailujen vähäisestä osallistujamäärästä. 28 toimenpiteen osalta alkuperäiset tavoitteet ovat vain osittain tavoitettavissa eri syistä johtuen. 40 toimenpiteen osalta on havaittu parempia toteuttamistapoja ja 46 toimenpiteen osalta on havaittu tapoja vähentää hallinnollista taakkaa. Portugali lisää suunnitelmaansa 7 uutta toimenpidettä ja kasvattaa 21 toimenpiteen tavoitetasoa.

Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Slovakia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 21.3.2025 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 11.4.2025. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 6,4 mrd. euroa, joka koostuu kokonaan avustuksista.

Slovakian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin. Lisäksi päivityksen yhteydessä korjataan kaksi kirjoitusvirhettä.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Slovakia ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 57 toimenpiteen osalta. Lisäksi päivityksen yhteydessä korjataan 5 kirjoitusvirhettä.

Slovakia on esittänyt, että kymmenen toimenpiteen osalta alkuperäiset tavoitteet ovat vain osittain tavoitettavissa johtuen odottamattomista teknisistä syistä, erityisesti tarjouskilpailujen vähäisestä osallistujamäärästä ja toimitusketjujen häiriöistä. Yhden toimenpiteen tavoitteita ei voida enää täysin saavuttaa johtuen julkisten hankintojen viivästyksistä. 14 toimenpiteen osalta on havaittu parempia toteuttamistapoja ilman tavoitteiden kunnianhimon laskemista ja 11 toimenpiteen osalta on havaittu tapoja vähentää hallinnollista taakkaa. Slovakia lisää suunnitelmaansa 2 uutta toimenpidettä ja kasvattaa 10 toimenpiteen tavoitetasoa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on säännöllisesti Euroopan parlamentin kuultavana elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta kirjallinen menettely 7.-8.5.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 9.5.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomi lähetti toisen maksupyyntönsä komissiolle 11.10.2024. Maksupyyntö perusteena on 23 saavutettua välitavoitetta ja 4 saavutettua tavoitetta. Maksupyyntö kokonaissuuruus on nettona noin 378 miljoonaa euroa, joka maksettiin 4.2.2025. Suomen kolmannen maksupyyntö valmistelu on loppuvaiheessa ja se on tarkoitus lähettää komission arvioitavaksi kesän aikana.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Alankomaiden elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 4 päivänä lokakuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 12275/22; 12275/22 ADD 1 REV 1) muuttamisesta

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 10150/21; ST 10150/21 ADD 1 REV 2) muuttamisesta

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Portugalin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 10149/21; ST 10149/21 ADD 1 REV 1) muuttamisesta

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 10156/21; ST 10156/21 ADD 1 REV 1) muuttamisesta

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 13/2025: Elpymis- ja palautumistukivälineen tuki digitaaliseen siirtymään EU:n jäsenvaltioissa – Digitaalisiin tarpeisiin ei kyetä keskittymään strategisesti

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522
VM/EUS, finanssiasiantuntija Saara Palo, p. +358 295 530 240
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/581/2025

EU/8/2025

Liitteet -**Viite** -

Valtiovarainministeriö

EKT, RMO

5.5.2025

Euroryhmän kokous 12.5.2025

Euroryhmän alustavien asialistojen mukaan kokouksessa 12.5.2025 käsiteltäneen seuraavia asioita:

*Pankkiunionikokoonpano***1. Pankkiunioni**

- **EKP:n valvontaelimen puheenjohtajan 21. kuuleminen**
- **Raportti yhteisen kriisinratkaisuneuvoston toiminnasta**

Asiakohdassa kuullaan EKP:n pankkivalvontaelimen puheenjohtajaa Claudia Buchia ja EU:n kriisinratkaisuneuvoston puheenjohtajaa Dominique Laboureixia. Heidän säännöllinen kuulemisensa on osa EKP:n pankkivalvontaelimen lakisääteistä vastuuvollisuutta. Molemmat nostanevat kuulemisissaan esiin, että vaikka Euroopan pankkisektorin kilpailukyvyistä suhteessa kolmansien maiden pankkeihin tulee huolehtia, kansainväliset standardit luovat vakautta rahoitusmarkkinoille ja lähivuosina tehtyä tätä tukevaa sääntelyä ei tulisi purkaa. Tällaista sääntelyä on mm. Baselin standardeista tulevat pankkien vakavaraisuusääntely ja EU:n kriisinratkaisusääntely. Vakaat rahoitusmarkkinat tukevat myös kilpailukykyä. Komission yksinkertaistamisagendan mukaisesti molemmat viranomaiset tarkastelevat prosessejaan ja menettelytapojaan, jotta valvontaa ja kriisinratkaisusuunnittelua voitaisiin tehdä tehokkaammin ja vähemmällä hallinnollisella taakalla.

Buch kertonee eurooppalaisen pankkisektorin olevan hyvässä kunnossa lähiaikoina tapahtuneista markkinamyllerryksistä huolimatta. Laboureix kertonee euroryhmälle muun muassa viraston viimeaikaisesta toiminnasta, johon kuuluu pankkien kriisinratkaisusuunnitelmien operationalisointi ja testaus.

*Euroryhmä***1. Euroopan vakausmekanismi – kesäkuun vuosikokouksen valmistelu**

Asiakohdassa ministereille annetaan tilannekatsaus Euroopan vakausmekanismin (EVM) ajankohtaisista asioista, joihin kuuluvat EVM:n välineiden kehittämistä koskevan valmistelutyön aloittaminen, EVM:n pääomaosuuksien mukauttaminen sekä tilanne muutetun EVM-sopimuksen ratifiointin osalta. Yksityiskohtaisempi keskustelu etenkin EVM:n välineiden mahdollisen kehittämistyön osalta on määrä käydä kesäkuun euroryhmässä.

2. Muut asiat

-

1. G7 ja globaali talouskehitys – kansainvälisten kokousten jälkibrief

Euroryhmän puheenjohtaja Paschal Donohoe raportoi G7-valtiovarainministerien ja -keskuspankkiirien 24.4. pidetystä kokouksesta. G7-puheenjohtajamaa Kanadan valtiovarainministeri Champagnen tiedotteen mukaan G7-keskustelut keskittyivät globaaliin talousnäkymään nykyisessä kontekstissa sekä tilanteeseen Ukrainassa. Tiedotteen mukaan seuraavaan kokoukseen mennessä G7:n on tehtävä yhteistyötä ratkaistakseen kauppaan liittyvät erimielisyydet varmistaakseen vahvan globaalin kasvun.

Euroryhmän puheenjohtaja ja komissio kertovat lisäksi Washingtonissa 23.–24.4.2025 pidetystä G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokouksesta sekä IMF:n ja Maailmanpankin kevätkokouksista Washingtonissa. G20-kokouksessa käsiteltiin keskeisiä kansainvälisiä aiheita: makrotaloudellinen yhteistyö, kansainvälinen rahoitusarkkitehtuuri, infrastruktuuri, kestävä rahoitus, verotus, rahoitusalan kysymykset ja rahoituksellinen osallisuus. IMF:n ja Maailmanpankin kevätkokousviikolla saatiin positiivisia indikaatioita Yhdysvaltojen sitoutuneisuudesta niin IMF:ään kuin Maailmanpankkiin.

Maailmantalouden kasvu on yleisen näkemyksen mukaan hidastumassa USA:n tariffipolitiikan vuoksi. IMF:n tuoreimmassa huhtikuun ennusteessa kaikkien G7-maiden ja muiden suurten talouksien, kuten Kiinan ja Intian, kasvunäkymiä ja kauppaa on laskettu selvästi edellisestä ennusteesta. IMF varoitti myös kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden riskien ”merkittävästä lisääntymisestä”.

2. Digieuro – tilannekatsaus valmistelusta

Neuvoston lainsäädäntöryhmä on kokoontunut Puolan puheenjohtajuuskaudella kolme kertaa. Kokouksissa on käsitelty digieuron käyttöä euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa, digieuron asemaa laillisena maksuvälineenä ja varautumista. Varautumista koskevan keskustelun pohjana oli Suomen, Viron, Latvian ja Liettuan non-paper *”Strengthening resilience and preparedness of European retail payment landscape by digital euro”*. Non-paper sai kokouksessa positiivista palautetta ja sen päämääriä pidettiin kannatettavina.

Lisäksi on käsitelty digieuron kompensatiomallia Espanjan non-paperin mukaisesti. Espanjan ehdotus rakentuu pitkälti korttimaksamisen hinnoittelun mallille. Espanjan ehdotus ei esitä lopullista kompensatiomallia, vaan siinä ehdotetaan tilapäistä mallia digieuron alkuvuosille ja datankeruuta siirtymäaikana, jonka jälkeen määriteltäisiin lopullinen kompensatiomalli. Keskustelut sekä varautumisesta että kompensatiomallista jatkuvat vielä Puolan puheenjohtajuuskaudella.

Kokouksissa on myös keskusteltu käteisasetusehdotuksen ja digieuroasetusehdotuksen yhdenmukaistamisesta keskittyen ensisijaisesti laillisen maksuvälineen määritelmiin. Lisäksi on keskusteltu digieuron yksityisyydestä ja käytöstä eurojärjestelmän ulkopuolella.

EKP julkaisi 9.4. neljännen edistymisraportin, jossa kuvataan digieuron sääntökirjan kehitystä. EKP:n mukaan se on ottanut markkinaosapuolten palautetta lisä huomioon. Kaksi kahdeksasta digieuron sääntökirjaa valmistelevasta alatyöryhmästä

on saanut työnsä päätökseen ja muiden työ vielä jatkuu. Esimerkiksi käyttäjäkokemuksen vähimmäistasoa käsittelevä työ on vielä kesken.

Liitteet -